

Hvor åpne er de ti største selskapene på Oslo Børs om skatt i utlandet?

En kartlegging av hva de ti største selskapene på Oslo Børs i 2010 oppgir om inntekt og skatt utenfor Norge, og deres holdning til spørsmål rundt skatteparadis og åpenhet. Av: Ingrid Stolpestad

Innhold

Innledning	3
Slik gikk vi frem	4
Statoil	6
Telenor	9
DnB NOR	11
Yara	13
Seadrill	15
Norsk Hydro	17
Orkla	20
Acergy (Subsea 7)	23
Gjensidige Forsikring	26
Aker Solutions	27
Konklusjon	29

Om forfatteren:

Ingrid Stolpestad er journalist og har blant annet jobbet for NRK. Hun skriver i tillegg masteroppgave i statsvitenskap ved Universitetet i Oslo.

Illustrasjonsfoto på forsiden: Markedsføring av Telenor-eide Grameen Phone ved hovedstaden Dhaka i Bangladesh (Jens Aas-Hansen/Kirkens Nødhjelp).

Hvor åpne er de ti største selskapene på Oslo Børs om skatt i utlandet?

En kartlegging av hva de ti største selskapene på Oslo Børs i 2010 oppgir om inntekt og skatt utenfor Norge, og deres holdning til spørsmål rundt skatteparadiser og åpenhet

Av Ingrid Stolpestad

Denne kortrapporten er utført i forbindelse med Kirkens Nødhjelps Fasteaksjon 2011, som blant annet fokuserer på skatt i utviklingsland. Kirkens Nødhjelp mener at skatteunndragelse er en avgjørende årsak til fattigdom. I 2008 anslo Christian Aid¹ at skattepenger til en verdi av 160 milliarder dollar blir unndratt hvert år. Dette er høyere enn den totale globale bistanden, som i 2009 var på 120 milliarder dollar. Noen av de mest brukte metodene for å unndra seg skatt er bevisst feilprising på interne varer, eller triksing med transaksjoner for å hindre beskatning, og ved at overskudd plasseres i land der man betaler ingen eller liten skatt (såkalte skatteparadiser).

I forbindelse med Fasteaksjonen, krever Kirkens Nødhjelp regler som sikrer at internasjonale selskaper betaler riktig skatt i landene de opererer. For å vite at dette ikke skjer, er det avgjørende med god gjennomsiktighet i forhold til hvor mye selskaper som er børsnoterte i Norge, tjener og skatter i utlandet. Kirkens Nødhjelp har derfor kartlagt hva slags info som er å få tak i om hvor mye de største selskapene på Oslo Børs omsetter og skatter for i utlandet. Vi har også spurt selskapene om deres holdninger til såkalt land for land-rapportering² (å komme med detaljerte regnskap om hvert enkelt land et selskap opererer i) og til lukkede jurisdiksjoner ("skatteparadiser")³.

¹ Death and Taxes: the true toll of tax dodging (Christian Aid/2008): <http://www.christianaid.org.uk/images/deathandtaxes.pdf>

² **Om land for land-rapportering:** Land for land-rapportering er en regnskapsstandard som synliggjør skatt og inntekter i hvert enkelt land der et selskap opererer. For detaljer om land for land rapportering se følgende link <http://www.financialtaskforce.org/2009/06/17/country-by-country-reporting-holding-multinational-corporations-to-account-wherever-they-are/>.

³ **Om lukkede jurisdiksjoner ("offshore financial centres" / "skatteparadiser"):** Vi tok utgangspunkt i oversikten "Financial Secrecy Index", utgitt av Tax Justice Network. Oversikten finnes her: <http://www.financialsecrecyindex.com/2009results.html> . Metoden som ble brukt for å komme fram til disse finnes her: http://www.secrecyjurisdictions.com/PDF/SJ_Mapping.pdf

Slik gikk vi frem

Basert på Oslo Børs sine tall for de største norske og utenlandske selskapene etter markedsverdi for 2010, laget vi følgende liste over de største selskapene på Oslo Børs⁴:

	Selskap	Markedsverdi (NOK 1000)	Nasjonalitet
1.	Statoil	441 946 488	Norge
2.	Telenor	157 167 863	Norge
3.	DnB NOR	133 398 627	Norge
4.	Yara International	97 480 772	Norge
5.	Seadrill	71 051 489	Bermuda
6.	Norsk Hydro	69 077 790	Norge
7.	Orkla	58 340 386	Norge
8.	Acergy	50 306 504	Luxembourg
9.	Gjensidige Forsikring	29 250 000	Norge
10.	Aker Solutions	27 194 500	Norge

Vi laget en liste over spørsmål som vi ønsket svar på. Spørsmålene var følgende:

1. *Hvilke land og jurisdiksjoner har dere selskaper/datterselskaper i?*
2. *Hvor stor omsetning hadde dere i hvert av disse landene i for siste tilgjengelige regnskapsår?*
3. *Hvor mye skatt betalte dere i hvert av disse landene for det samme året?*
4. *Hva slags holdning har dere til virksomhet i lukkede jurisdiksjoner/"offshore financial centres"?*
5. *Hva er deres holdning til innføring av land-for-land-rapportering for alle selskaper på Oslo Børs?*

Vi forsøkte å finne svar på spørsmålene gjennom selskapenes årsrapporter og øvrig informasjon på deres hjemmesider. Deretter kontaktet vi dem og ba dem svare på spørsmålene.

Vi benyttet tall fra årsrapportene for 2010 der dette var tilgjengelig. For de selskapene der årsrapporten for 2010 ikke forelå, brukte vi tall for årsrapporten for 2009.

Vi har i utgangspunktet sett etter tall for omsetning. Det hadde vært ønskelig også å ha tall på skattbar inntekt, men det er ofte ikke tilgjengelig. Imidlertid er det varierende hva selskapene oppgir på landnivå,

⁴ Informasjonen er hentet fra Oslo Børs sine nettsider: <http://www.oslobors.no/Oslo-Boers/Statistikk/AArsstatistikk>

om det er inntekt eller omsetning, for eksempel. Det fremgår av rapporten hva som er oppgitt. Lesere bør dermed ta høyde for at tallene ikke er direkte sammenliknbare.

Ut fra informasjonen vi fikk, ga vi selskapene en karakter fra 1 – 6, i tillegg til en skriftlig vurdering. Vi tok utgangspunkt i følgende kriterier. De første fire veies tyngre enn de andre.

1. Oppgir selskapene hvilke land de er til stede i?
2. Er det mulig å få informasjon om omsetning og skatt på landnivå for selskapets datterselskaper?
3. Oppgir selskapet informasjon om hva det betaler i skatt i utlandet? I så fall, på hvilket nivå?
4. På hvilket nivå oppgir selskapet informasjon om omsetning i utlandet?
5. Hvordan stiller selskapene seg til henholdsvis skatteparadis og land for land-rapportering?
6. Hvor lett tilgjengelig er informasjonen? Ga selskapet enkelt innsyn i disse spørsmålene?
7. Tilleggsriterium: Har selskapet hovedkontor eller vesentlig tilstedeværelse i skatteparadis? Dersom lite gjennomskiktighet kombineres med tilstedeværelse i skatteparadis, kan dette trekke ned totalvurderingen av selskapet.

Statoil

Norges største selskap, et internasjonalt energiselskap med virksomhet i 42 land og over 30 000 ansatte. Statoil er børsnotert i Oslo og New York⁵. Totalomsetning i 2010 var 529,6 milliarder NOK⁶.

1. Hvilke land og jurisdiksjoner har dere selskaper/datterselskaper i?
2. Hvor stor omsetning hadde dere i hvert av disse landene i for siste tilgjengelige regnskapsår?
3. Hvor mye skatt betalte dere i hvert av disse landene for det samme året?

Statoil svarer utfyllende på alle disse tre første spørsmålene. Svarene er dermed gjengitt samlet i følgende tabell (alle tall i millioner NOK)⁷:

Land	Inntekt [revenues – definert som sales revenues]	Skatt [indirect taxes paid + direct taxes paid]
Algerie	3 476	960 [0 + 960]
Angola	14 812	3 300 [1 + 3 299]
Aserbajdsjan	9 219	607 [0 + 607]
Bahamas	-	-
Belgia	80	455 [3 + 452]
Brasil	-	289 [287 + -2]
Canada	3 657	1 229 [1 298 + -69]
Kina	10	-
Danmark	24 408	5 754 [5 771 + -17]
Egypt	0	0
Estland	655	511 [511 + 0]
Frankrike	0	0
Georgia	0	16 [0 + 16]
Tyskland	939	-38 [1 + -39]
Indonesia	0	1 [1 + 0]
Iran	995	24 [24 + 0]
Irland	134	1 [0 + 1]
Italia	0	0
Japan	0	0
Latvia	1 730	949 [944 + 5]
Libya	692	0
Litauen	976	552 [552 + 0]
Mexico	0	0
Mosambik	0	11 [11 + 0]

⁵ Statoils hjemmesider mars 2011:

<http://www.statoil.com/annualreport2010/en/thisisstatoil/pages/aboutstatoil.aspx>

⁶ Statoils hjemmesider mars 2011:

<http://www.statoil.com/annualreport2010/en/keyfigures/pages/financialhighlights.aspx>

⁷ Informasjonen er hentet fra Statoils årsrapport 2010:

http://www.statoil.com/AnnualReport2010/en/Download%20Center%20Files/02%20Statoil%20group/27%20Financial%20data/2610%20Overview%20of%20activities%20by%20country/Financial_data_Overview_of_activities_by_country.pdf

Nigeria	7 767	4 [4 + 0]
Norge	477 681	96 691 [11 277 + 85 414]
Polen	6 531	143 [106 + 37]
Russland	1 188	331 [92 + 239]
Singapore	170	0
Sør-Korea	0	0
Sverige	22 826	11 378 [11 219 + 159]
Sveits	0	0
Tanzania	62	8 [8 + 0]
Nederland	29	32 [25 + 7]
Storbritannia	2 080	264 [28 + 236]
USA	55 148	226 [179 + 47]
Venezuela	1	6 [6 + 0]
Resten av Europa	291	0
Resten av verden	38	0
- Elimineringer av konserninterne salg	-105 944	
Total [alle land utenom Norge]	529 648 [157 911]	123 696 [27 007]

4. *Hva slags holdning har dere til virksomhet i lukkede jurisdiksjoner/"offshore financial centres"?*

På dette svarer Statoil følgende: "Statoil er åpen om vår virksomhet og støtter initiativer til økt åpenhet. Vi vil uavhengig av krav fortsette å rapportere betalinger i slike land slik det fremgår av vår års- og bærekraft rapport."⁸

5. *Hva er deres holdning til innføring av land-for-land-rapportering for alle selskaper på Oslo Børs?*

På dette svarer Statoil følgende: "Vi oppgir allerede dette på frivillig basis og vil fortsette med dette. Vi støtter generelt økt åpenhet der det er mulig. For Statoil vil det derfor ikke være så problematisk om dette ble et krav for alle selskaper notert ved Oslo Børs. Samtidige er det viktig at rapporteringskrav koordineres med andre rapporteringsinitiativ i de land hvor selskapene opererer for å unngå overlappende krav, samt sørge for at selskapenes rapportering gir meningsfylt informasjon. Det er etter vår oppfatning av interesse for flere og flere investorer med åpenhet omkring selskapers betalinger av denne art og slik sett kan krav fra Oslo Børs med pliktig rapportering være et virkemiddel for å oppnå dette."⁹

"Åpenhet om vår virksomhet er et viktig prinsipp for Statoil, og er en del av vår policy for samfunnsansvar. På bakgrunn av dette har vi siden 2005 årlig publisert våre inntekter og utgifter, inklusive våre skattebetalinger til myndigheter, i alle land hvor vi har vesentlig aktivitet. Vi støtter

⁸ Pressetalsmann for Statoil Bård Glad Pedersen i e-post datert 28. mars 2011

⁹ Pressetalsmann for Statoil Bård Glad Pedersen i e-post datert 29. mars 2011

utvinningsindustriens eget initiativ for åpenhet, Extractive Industries Transparency Initiative, hvor Statoil også sitter i styret.”¹⁰

Vurdering av selskapets åpenhet om skatt i utlandet: 5.

Statoil utmerker seg ved å rapportere omsetning og betalt skatt for alle land de er inne i. Selskapet er det eneste blant de ti selskapene som er vurdert her, som gjør dette. I tillegg oppgir selskapet andre nøkkeltall for landene, som investeringer, lønn og antall ansatte. Informasjonen er greit tilgjengelig via Statoils nettsider og Årsrapport, og selskapet svarte relativt raskt på forespørselen vår. Hvilke land selskapet er til stede i, er også enkelt tilgjengelig. Alt i alt gjør dette at Statoil har god gjennomsiktighet i forhold til de kriterier vi etterspør. Selskapet svarte positivt på spørsmål om land for land-rapportering, noe som veier positivt, men noe uklart om såkalte skatteparadiser. Av årsrapporten går det frem at Statoil er til stede i Singapore og Bahamas, land som regnes som typiske ”skatteparadiser”. Dette trekker imidlertid ikke vesentlig ned, i og med at Statoil har såpass høy grad av gjennomsiktighet generelt, og også for virksomheten i disse stedene spesielt.

¹⁰ Pressetalsmann for Statoil Bård Glad Pedersen i e-post datert 28. mars 2011

Telenor

Norges nest største selskap i 2010, et telekommunikasjonsselskap med virksomhet i Norden, Sentral- og Øst-Europa og Asia. Omsetning [driftsinntekter] i 2009 er oppgitt til 97,65 milliarder NOK¹¹.

1. Hvilke land og jurisdiksjoner har dere selskaper/datterselskaper i?

Telenor-konsernet har mobilvirksomhet i ti land, i tillegg til Norge. Disse landene er:

Danmark, Sverige, Ungarn, Montenegro, Serbia, Pakistan, Bangladesh, Thailand, Malaysia, India.

I tillegg eier Telenor 39,6 % av aksjene i VimpelCom Ltd., som er til stede i ti land, blant annet Ukraina og Russland.¹² Siden Telenor er minoritetseier i VimpelCom, er ikke tallene for dette selskapet inkludert i denne oversikten.

2. Hvor stor omsetning hadde dere i hvert av disse landene i for siste tilgjengelige regnskapsår?

Telenor oppgir dette som *segmentinformasjon*, altså på selskapsnivå for selskapene i hvert land. Tall for 2009¹³.

Selskap/land	Omsetning [driftsinntekt] i millioner NOK
Mobil Norge	13 642
Fixed Norge	14 409
Telenor Sverige	9 031
Telenor Danmark	7 813
Pannon – Ungarn	5 524
DTAC – Thailand	12 044
DiGi – Malaysia	8 743
Grameenphone – Bangladesh	5 947
Pakistan	4 350
Øvrige mobilvirksomheter	3 683

3. Hvor mye skatt betalte dere i hvert av disse landene for det samme året?

Årsrapporten til Telenor oppgir ikke dette.

4. Hva slags holdning har dere til virksomhet i lukkede jurisdiksjoner/"offshore financial centres"?

Telenor oppgir at de i utgangspunktet er negative til dette, og sier at de ikke bruker slike modeller. Et unntak er imidlertid selskapet VimpelCom, som er registrert på Bermuda (et typisk "skatteparadis"), med hovedkontor i Nederland. Dette selskapet er børsnotert i NY. Telenor oppgir at det er juridiske årsaker til at selskapet er etablert her, med bakgrunn i da selskapet ble etablert sammen med en annen

¹¹ Telenors Årsrapport 2009 <http://telenor.com/no/investor-relations/rapporter/arsrapport-2009>

¹² Telenors nettsider: Kort om Telenor <http://telenor.com/no/om-oss/kort-om-telenor/>

¹³ Telenors Årsrapport 2009 <http://telenor.com/no/investor-relations/rapporter/arsrapport-2009> s 37

partner. I følge Telenor har dette ingen skattemessige konsekvenser, da VimpelCom skatter til Nederland.¹⁴

5. *Hva er deres holdning til innføring av land-for-land-rapportering for alle selskaper på Oslo Børs?*

Telenor oppgir at de forholder seg til det som til enhver tid blir krevet av myndighetene. Der Telenor har børsnoterte datterselskaper, som Bangladesh, Thailand og Malaysia, rapporterer selskapene allerede detaljert.

Vurdering av selskapets åpenhet om skatt i utlandet: 3.

Informasjon om hvilke land Telenor er til stede i, og omsetningen i selskapene i de fleste av disse landene, er lett tilgjengelig via hjemmesider og årsrapport. Imidlertid skårer Telenor dårlig på innsyn i hvor mye skatt de betaler hvor. Dette gir en relativt svak karakter. Telenor er i utgangspunktet negative til skatteparadis, på tross av at de er deleier av et Bermuda-registrert selskap. Dette er imidlertid et selskap de ikke er majoritetseier i. De forholder seg avventende til land for land-rapportering. Samlet har holdningsspørsmålene lite innvirkning på karakteren.

¹⁴ Informasjon fra telefonsamtale med Telenor 4. april 2011.

DnB NOR

DnB NOR er det tredje største selskapet på Oslo børs, og Norges største finanskonsern. I 2010 hadde selskapet omsetning [totale driftsinntekter] på 39,592 milliarder NOK¹⁵.

1. *Hvilke land og jurisdiksjoner har dere selskaper/datterselskaper i?*

Sverige, Danmark, Finland, Estland, Latvia, Litauen, England, Tyskland, Polen, Hellas, Luxembourg, Singapore, Russland, USA, Chile, Brasil, India, Kina¹⁶

2. *Hvor stor omsetning hadde dere i hvert av disse landene i for siste tilgjengelige regnskapsår?*

Dette er ikke tilgjengelig ut fra virksomhetsrapporten, ei heller i den siste utgitte samfunnsansvarsrapportern (2009), der betalt skatt i hvert enkelt land er oppgitt. DnB NOR oppgir at de ikke rapporterer tall på dette.

3. *Hvor mye skatt betalte dere i hvert av disse landene for det samme året?*

DnB NOR-konsernet betalte totalt mer enn 9,6 milliarder NOK i skatt i 2010.¹⁷

Land	Betalt skatt i 2010, oppgitt i 1000 NOK
Norge	8 953 146
USA	323 700
England	120 309
Sverige	108 544
Singapore	81 671
Polen	12 720
Luxembourg	11 839
Hong Kong	4 959
Kina	1 137
Russland	874
Tyskland	738
Chile	29
Danmark	14
Finland	0
India	0
Litauen	0
Estland	0
Latvia	0

¹⁵ DnB NOR Årsrapport 2010 https://www.dnbnor.no/portalfont/nedlast/no/om-oss/resultater/2010/dnbnor_aarsrapport2010.pdf s 26

¹⁶ DnB NOR Virksomhetsrapport 2010 https://www.dnbnor.no/portalfont/nedlast/no/om-oss/resultater/2010/dnbnor_virksomhetsrapport2010.pdf s 6

¹⁷ Informasjon hentet fra DnB NORs samfunnsansvarsrapport https://www.dnbnor.no/portalfont/nedlast/no/om-oss/vedlegg/100423_samfunnsansvarsrapport_2009_web.pdf?popup=true

4. *Hva slags holdning har dere til virksomhet i lukkede jurisdiksjoner/"offshore financial centres"?*

DNB NOR har følgende kommentar:

"Når det gjelder finans-institusjoner har vi utfyllende Anti Money-laundering/Know your customer rutiner som bygger på norsk lov og internasjonale regler på dette området. Alle banker vi samarbeider med undertegner på at de har tilsvarende rutiner og etiske holdninger.

I våre rutiner for AML/KYC vektlegger vi hvilken reguleringsmyndighet banken er underlagt, og omfanget av en due diligence avhenger av det. Dette gjelder også branches i offshore financial centres, men disse bankene vil da typisk være underlagt vestlige staters reguleringsmyndigheter. Vi gjør ikke forretninger med "shellbanks", dvs rene postkassebanker i offshore financial centres."¹⁸

5. *Hva er deres holdning til innføring av land-for-land-rapportering for alle selskaper på Oslo Børs?*

DNB NOR har følgende kommentar:

"Når det gjelder land-for-land rapportering av selskaper på Oslo Børs så er vår holdning nøytral."¹⁹

Vurdering av selskapets åpenhet om skatt i utlandet: 3

Informasjon om hvilke land DNB NOR er til stede i, er lett tilgjengelig. Ekstra positivt at kontaktinfo til samtlige kontorer i de ulike landene er oppgitt i virksomhetsrapporten. Det er også positivt at konsernet har informasjon om hvor mye skatt de har betalt i samtlige land de er til stede i. Imidlertid er det ikke tilgjengelig tall for omsetning i hvert enkelt land, noe som trekker ned. Uten at man vet hvor stort selskapet er, eller hva det har i inntekt, i hvert enkelt land, gir skattebeløpet i seg selv lite informasjon. Selskapet svarer greit på holdningsspørsmålene, det er positivt at de understreker at de ikke gjør forretninger med såkalte "shellbanks". Holdningsspørsmålene får dermed samlet lite innvirkning på karakteren.

¹⁸ Aud Helen Rasmussen, informasjonssjef DNB NOR, i e-post datert 30. mars 2011.

¹⁹ Aud Helen Rasmussen, informasjonssjef DNB NOR, i e-post datert 30. mars 2011.

Yara

Det norske selskapet Yara er verdens største leverandør av mineralgjødsel, er til stede i over femti land, og selger produkter til over 120 land. I 2010 hadde selskapet en omsetning på 65,4 milliarder NOK²⁰.

1. *Hvilke land og jurisdiksjoner har dere selskaper/datterselskaper i?*

Yara oppgir 51 land utenom Norge som de er til stede i:

Belgia, Tsjekkia, Danmark, Estland, Finland, Frankrike, Tyskland, Hellas, Ungarn, Italia, Latvia, Litauen, Nederland, Polen, Romania, Russland, Spania, Sverige, Sveits, Ukraina, Storbritannia, Canada, USA, Argentina, Brasil, Colombia, Costa Rica, Ecuador, Guatemala, Mexico, Trinidad og Tobago, Kamerun, Elfenbenskysten, Egypt, Ghana, Kenya, Libya, Sør-Afrika, Tanzania, Australia, Kina, Indonesia, Iran, Sør-Korea, Malaysia, New Zealand, Filippinene, Qatar, Singapore, Thailand, Vietnam²¹

2. *Hvor stor omsetning hadde dere i hvert av disse landene i for siste tilgjengelige regnskapsår?*

Yara oppgir driftsinntekter på landnivå for enkelte land, og på regionnivå for andre. Under finner du oversikten som den er gjengitt i selskapets finansrapport for 2010²²:

Land/region	Omsetning [revenues] 2010, millioner NOK
Belgia	1 338
Danmark	1 025
Finland	1 687
Frankrike	5 825
Tyskland	3 568
Storbritannia	4 116
Italia	2 945
Spania	1 529
Sverige	1 561
Nederland	1 473
Øvrige	2 442
Norge	1 314
Øvrige Europa	1 840
Afrika	4 950
Asia	6 983
Australia og New Zealand	1 201
Nord-Amerika	8 811
Sør- og Sentral-Amerika	11 397
Totalomsetning	64 006

²⁰ Yaras hjemmesider <http://www.yara.com/about/index.aspx>

²¹ Yaras hjemmesider http://www.yara.com/about/where_we_operate/index.aspx

²² Fra Yaras finansrapport 2010: http://www.yara.com/doc/33882_Financial%20Report%202010.pdf

3. *Hvor mye skatt betalte dere i hvert av disse landene for det samme året?*

Detaljer om skatt på land- eller regionnivå er ikke tilgjengelig via årsrapport eller nettsider. Selskapet betalte totalt 2 386 millioner NOK i inntektsskatt i 2010²³. Yara oppgir at "hvert enkelt selskap i Yara-konsernet leverer regnskap i henhold til regelverket i det enkelte land."²⁴

4. *Hva slags holdning har dere til virksomhet i lukkede jurisdiksjoner/"offshore financial centres"?*

Yara oppgir at de har en nøytral holdning til lukkede jurisdiksjoner/"offshore financial centres", og sier at de "legger stor vekt på å forholde seg korrekt til norsk regelverk og forventningene fra våre eiere".²⁵

5. *Hva er deres holdning til innføring av land-for-land-rapportering for alle selskaper på Oslo Børs?*

Yara stiller seg er negative til slik rapportering. De sier at "dette innebærer at rapportering må gjøres to ganger på utenlandske enheter, og er lite hensiktsmessig".²⁶

Vurdering av selskapets åpenhet om skatt i utlandet: 2

Informasjon om hvor Yara er, er greit tilgjengelig via selskapets hjemmesider. Det er imidlertid kritikkverdig at informasjon om omsetning kun finnes på landnivå for en håndfull land, de fleste i Europa. Mangelen på informasjon om skatt i land utenom Norge, er også kritikkverdig. I tillegg har Yara en negativ holdning til land for land-rapportering, noe som bidrar negativt.

²³ Fra Yaras finansrapport 2010: http://www.yara.com/doc/33882_Financial%20Report%202010.pdf

²⁴ E-post fra Bernhard Stormyr, informasjonssjef i Yara International, datert 4. april 2011

²⁵ E-post fra Bernhard Stormyr, informasjonssjef i Yara International, datert 4. april 2011

²⁶ E-post fra Bernhard Stormyr, informasjonssjef i Yara International, datert 4. april 2011

Seadrill

Seadrill er det største utenlandske selskapet på Oslo Børs, og det er også på New York-børsen. Det er et internasjonal boreentreprenørselskap om opererer i 15 land i fire kontinenter. Totalomsetning for 2009 var 3 254 millioner USD. Selskapet er registrert på Bermuda²⁷.

1. Hvilke land og jurisdiksjoner har dere selskaper/datterselskaper i?

Ut fra årsrapporten for 2009, går det frem at Seadrill er i følgende land i tillegg til Norge:

Storbritannia, Brunei, Thailand, Malaysia, Kongo, Nigeria, Australia, USA, Brasil, Kina, Indonesia, Filippinene, Vietnam, Angola²⁸

2. Hvor stor omsetning hadde dere i hvert av disse landene i for siste tilgjengelige regnskapsår?

Dette er tilgjengelig i Seadrills årsrapport for 2009, og gjengitt i tabellen under:

Land	Omsetning [revenues] i millioner USD
Norge	1 234,5
Storbritannia	149,1
Brunei	42,0
Thailand	111,9
Malaysia	108,3
Kongo	70,4
Nigeria	154,7
Australia	112,5
USA	147,5
Brasil	500,5
Kina	177,6
Indonesia	178,7
Filippinene	53,7
Vietnam	104,6
Angola	27,1
Rødehavet	0,9
Andre	151,0
Total [uten Norge]	3 325,0 [2090,5]

3. Hvor mye skatt betalte dere i hvert av disse landene for det samme året?

Dette fremgår ikke av årsrapporten. Kommunikasjonssjef i Seadrill, Hilde Waaler, opplyser at Seadrill ikke oppgir skatt per land²⁹.

²⁷ Fra Seadrills årsrapport 2009: http://www.seadrill.com/investor_relations/financial_reports

²⁸ Fra Seadrills årsrapport 2009: http://www.seadrill.com/investor_relations/financial_reports

²⁹ Hilde Waaler, Vice president communications and public affairs, Seadrill Management AS, i e-post datert 29. mars 2011.

Fra årsrapporten kommer det imidlertid frem at de samlede skatteutgiftene til Seadrill var 120.0 millioner USD i 2009, noe som tilsvarer en effektiv skatterate på 8,1%. Seadrill betalte ingen skatt i Bermuda, der de er registrert. De fleste oljeriggene eid i skattefrie jurisdiksjoner som Bermuda, Cayman Islands og Liberia. Når det gjelder inntekt fra boreoperasjoner, opplyser årsrapporten om at dette generelt skattes i landet der operasjonene finner sted (dette omfatter de ovennevnte statene minus Brunei)³⁰.

4. *Hva slags holdning har dere til virksomhet i lukkede jurisdiksjoner/"offshore financial centres"?*

Seadrill hadde ingen kommentar på dette spørsmålet.

5. *Hva er deres holdning til innføring av land-for-land-rapportering for alle selskaper på Oslo Børs?*

På dette svarer Seadrill følgende: "Mht krav fra Oslo Børs, følger vi til enhver tid de krav børsen stiller."³¹

Vurdering av Seadrills åpenhet om skatt i utlandet: 2

Det er lett å få oversikt over hvor Seadrill har boreoperasjoner, det vil si landene der selskapet genererer inntekter. Den detaljerte oversikten over omsetning i disse landene trekker opp. Imidlertid har denne oversikten ingen informasjon fra land der Seadrill for eksempel har registrert eierskap for oljerigger, eller for Bermuda der Seadrill har hovedkontor, og som er et såkalt "skatteparadis". Dermed er det vanskelig å få innsyn i Seadrills omsetning i såkalte "skatteparadiser". Selskapet gir heller ingen oversikt over skattebetalinger på landnivå. Samlet trekker dette vurderingen av selskapet kraftig ned. Selskapets plassering av hovedkontoret virker også negativt, spesielt i samspill med manglende gjennomsiktighet. Selskapet svarte kun kort på spørsmålet om land for land-rapportering, og unnlot å svare på spørsmålet om skatteparadiser. Dette bidrar til en svak samlet karakter.

³⁰ Fra Seadrills årsrapport 2009: http://www.seadrill.com/investor_relations/financial_reports side 85

³¹ Hilde Waaler, Vice president communications and public affairs, Seadrill Management AS, i e-post datert 29. mars 2011.

Norsk Hydro

Norges største industriselskap, og det sjette største selskapet på Oslo Børs. Totalomsetning i 2010 var på 75 754 millioner NOK. Selskapet leverer aluminium, med produksjon langs hele verdikjeden. Hydro har 23 000 ansatte i 42 land.³²

1. Hvilke land og jurisdiksjoner har dere selskaper/datterselskaper i?

Canada, USA, Mexico, Jamaica, Brasil, Argentina, Marokko, Irland, Storbritannia, Nederland, Belgia, Luxembourg, Frankrike, Sveits, Portugal, Spania, Italia, Tyskland, Østerrike, Slovenia, Kroatia, Hellas, Bulgaria, Serbia, Romania, Ungarn, Slovakia, Tsjekkia, Polen, Estland, Russland, Finland, Sverige, Bahrain, Qatar, India, Malaysia, Singapore, Australia, Brunei, Taiwan, Kina, Japan³³

2. Hvor stor omsetning hadde dere i hvert av disse landene i for siste tilgjengelige regnskapsår?

3. Hvor mye skatt betalte dere i hvert av disse landene for det samme året?

Hydro rapporterer på landnivå for enkelte land, og på regionnivå for andre. En oversikt er under³⁴.

Land/region	Omsetning (revenue) i millioner NOK	Inntektsskatt i millioner NOK
Norge	4 840	1 198
Tyskland	12 740	98
Italia	5 297	17
Frankrike	4 514	47
Storbritannia	3 567	-
Polen	1 961	3
Nederland	1 693	Oppgis ikke i årsrapporten
Østerrike	1 489	25
Øvrige EU-land	7 627	140
Sveits	4 070	Oppgis ikke i årsrapporten
Øvrige europeiske land	3 447	3
USA	6 592	(1)
Canada	34	Oppgis ikke i årsrapporten
Øvrige Americas	2 097	93
Asia	10 489	5
Australia og New Zealand	1 144	Oppgis ikke i årsrapporten, kun for Australia (se under)
Australia	Oppgis ikke i årsrapporten, kun på regionnivå (se over)	27
Afrika	288	Oppgis ikke i årsrapporten
Totalt	75 754	1 652

³² Fra Hydros nettsider: <http://www.hydro.com/no/Om-Hydro/>

³³ Fra Hydros nettsider: <http://www.hydro.com/en/About-Hydro/Hydro-worldwide/>

³⁴ Fra Hydros Årsrapport for 2010, tilgjengelig via Hydros nettsider:

http://www.hydro.com/upload/Annual_reporting/annual_2010/downloadcenter/Reports/01_annual_report_2010.pdf side 73 og note F29

I tillegg rapporterer Hydro alle betalinger til myndigheter i land der de har bauksittutvinning og aluminaproduksjon, men her er ikke oversikt over omsetning tilgjengelig. Denne rapporteringen er basert på prinsippene i Extractive Industry Transparency Initiative (EITI). "Alle betalinger til myndigheter" omfatter økonomiske ytelser, overskuddsskatt, royalty, lisensavgifter, leie, gebyrer med mer, og tallene er derfor ikke direkte sammenliknbare med tall på inntektsskatt som er oppgitt over.³⁵

Land	Samlede utbetalinger (skatter, avgifter ol.) til myndigheter i 2010. Oppgitt i millioner NOK.
Australia	– ³⁶
Brasil	98
Jamaica	0,02

4. *Hva slags holdning har dere til virksomhet i lukkede jurisdiksjoner/"offshore financial centres"?*

Hydro opplyser seg at de i utgangspunktet er negative til virksomhet i lukkede jurisdiksjoner / Offshore financial centres.³⁷

5. *Hva er deres holdning til innføring av land-for-land-rapportering for alle selskaper på Oslo Børs?*

Hydro svarer følgende på dette spørsmålet:

"Vi tilstreber å rapportere eksternt i henhold til beste praksis basert på et vesentlighetsprinsipp. Dette innebærer at vi følger retningslinjene til Global Reporting Institute og FNs Global Compact i tillegg til AA1000 Accountability Principles Standard. Dette innebærer at vi skal rapportere informasjon som både er vesentlig og dekkende for å beskrive vår virksomhet. Utvelgelsen av hva vi skal rapportere på skal skje i dialog med relevante interessenter, se side 69 i årsrapporten. Det betyr imidlertid ikke at vi nødvendigvis må rapportere på alt som etterspørres av informasjon. Mye av informasjonen som etterspørres i "Land for land"-rapporteringen er allerede dekket for de viktigste landene Hydro har virksomhet i. Denne listen vurderes regelmessig, og en naturlig konsekvens er at vi vil rapportere betydelig mer for vår virksomhet i Brasil for 2011 enn vi gjorde i 2010. Ut fra et vesentlighetsprinsipp ser vi det imidlertid ikke hensiktsmessig å rapportere like mye for alle land vi har aktivitet i uavhengig av størrelse på aktiviteten og risikonivå for øvrig."³⁸

³⁵ Tallene er hentet fra Hydros årsrapport for 2010, tilgjengelig via Hydros nettsider:

http://www.hydro.com/upload/Annual_reporting/annual_2010/downloadcenter/Reports/01_annual_report_2010.pdf, side 59

³⁶ Hydro la ned sin utforskningsaktivitet i Australia i 2010. Halvor Molland, informasjonssjef i Hydro, i e-post datert 28. mars 2011

³⁷ Halvor Molland, informasjonssjef i Hydro, i e-post datert 28. mars 2011

³⁸ Halvor Molland, informasjonssjef i Hydro, i e-post datert 28. mars 2011

Vurdering av Hydros åpenhet om skatt i utlandet: 4

Det er lett å få oversikt over hvilke land Hydro er til stede i. Det er positivt at Hydro oppgir skatt og omsetning på landnivå for enkelte land, spesielt for land der de har bauksittutvinning og aluminiumsproduksjon, og det er positivt at de støtter slutter seg til EITI. Imidlertid mangler denne informasjonen for svært mange land, og spesielt for land utenom Europa. Dette trekker karakteren ned. Det er positivt at Hydro er negative til skatteparadiser, men på den andre side, ser de ikke behov for land for land-rapportering, på tross av at de ikke rapporterer for samtlige stater de er inne i. Samlet har holdningsspørsmålene liten innvirkning på den endelige karakteren.

Orkla

Orkla-konsernet omfatter omtrent 100 selskaper innenfor en rekke ulike områder, blant annet merkevarer, fornybar energi, aluminiumsløsninger og finansielle produkter. Selskapet er det syvende største på Oslo Børs, og driftsresultat i 2010 var 3 944 millioner NOK. I tillegg til å være å ha virksomhet i førti land, selger Orkla til 140 land.³⁹

1. Hvilke land og jurisdiksjoner har dere selskaper/datterselskaper i?

I tillegg til Norge er Orkla til stede i 39 land: Belgia, Brasil, Canada, Danmark, Estland, Finland, Forente Arabiske Emirater, Frankrike, India, Island, Italia, Japan, Kina, Kroatia, Latvia, Litauen, Mexico, Mosambik, Nederland, Polen, Portugal, Qatar, Romania, Russland, Singapore, Slovakia, Spania, Storbritannia, Sveits, Sverige, Sør-Korea, Sør-Afrika, Tsjekia, Tyrkia, Tyskland, Ungarn, USA, Vietnam, Østerrike⁴⁰

2. Hvor stor omsetning hadde dere i hvert av disse landene i for siste tilgjengelige regnskapsår?

Orkla oppgir salgsinntekter/resultat stort sett på regionsnivå, og for noen enkeltland. Tallene finner du under⁴¹:

Land/region	Salgsinntekter/resultat i 2010 i millioner NOK
Norge	10 901
Sverige	6 997
Danmark	2 760
Finland og Island	1 979
Øvrige Vest-Europa	14 473
Sentral- og Øst-Europa	5 136
Asia	3 265
Nord-Amerika	9 966
Øvrige Verden	107
Sum salgsinntekter	56 051

Orkla forklarer at de ikke rapporterer per land slik: "En oversikt over salg og skatt pr. land vil representere et detaljert og omfattende tallmateriale, og av hensyn til Orklas investorer, ønsker vi å være forsiktige med å gå ut med denne typen detaljerte tall utenfor den ordinære rapporteringen.

³⁹ Fra Orklas nettsider:

<http://www.orkla.no/eway/default.aspx?pid=241%20http://www.orkla.no/samfunnsansvar/2010/orklas-virksomhet>, i tillegg til e-post datert 31. mars 2011

⁴⁰ Hentet fra Orklas nettsider:

http://orkla.no/eway/default.aspx?pid=241&trg=Content_7347&Main_7322=7329:0:4,3177:1:0:0:::0:0&Content_7329=7347:0:4,5304:1:0:0:::0:0&Content_7347=7436:36473::1:7346:2:::0:0

⁴¹ Orklas Årsrapport 2010, <http://www.orkla.no/dav/96435f4ca8.pdf>, side 48

Oversikten over salg pr. marked er også mer detaljert enn vi er komfortable med å publisere av konkurransehensyn.”⁴²

3. *Hvor mye skatt betalte dere i hvert av disse landene for det samme året?*

Denne informasjonen er ikke tilgjengelig. Orkla opplyser at informasjon om skattekostnader kun gis for konsernet samlet. For Orklas forklaring på dette, se spørsmål 5 under. Total skattekostnad oppgis til 844 millioner NOK.⁴³

4. *Hva slags holdning har dere til virksomhet i lukkede jurisdiksjoner/”offshore financial centres”?*

På dette svarer Orkla følgende:

”Lokaliseringen av Orklas virksomheter henger i all hovedsak sammen med selskapenes historie og en vurdering av markedsmuligheter og konkurranseforhold. De fleste av konsernets virksomheter har en relativt lang historie og sterk posisjon i sine lokale markeder. Skatt har derfor ikke vært noen avgjørende faktor bak lokaliseringen av konsernets selskaper, men inngår som ett av flere forhold som vurderes i forbindelse med videreutvikling av virksomheten.

Med unntak av mindre virksomheter i De forenede arabiske emirater, Mosambik og Hong Kong, som Orkla rapporterer inntekten fra til norske myndigheter i tråd med NOKUS-reglene, er Orkla bare til stede i land som Norge har en skatteavtale med. Egen bruk av typisk lukkede jurisdiksjoner er lite aktuelt for Orkla, både fordi det vanskeliggjør internkontroll, og fordi NOKUS-reglene om løpende norsk beskatning av inntekter fra slike land innebærer at slike inntekter vil bli beskattet like høyt som norske. Konsernet er også opptatt av varsomhet i forhold til lukkede jurisdiksjoner i transaksjoner med kunder, leverandører og andre forretningspartnere.”⁴⁴

5. *Hva er deres holdning til innføring av land-for-land-rapportering for alle selskaper på Oslo Børs?*

På dette svarer Orkla følgende:

”Spørsmålet om skatt fordelt på land er ikke ukomplisert. Orklas interne rapportering av inntektsskatt er bygd opp slik at selskapene rapporterer tall per virksomhet, slik at en fordeling på enkeltland ikke uten videre kan hentes ut. For å gi et godt bilde av et selskaps økonomiske fotavtrykk i et land, bør man dessuten se på alle skatter og avgifter, ikke bare inntektsskatt. Andre skatter og avgifter enn inntektsskatt er ikke spesifisert i konsernrapporteringen, men bare i de ulike, lokale regnskapene. Det vil derfor innebære et betydelig manuelt arbeid å fremskaffe og kvalitetssikre de tallene du etterspør, og i praksis medføre en omlegging av de interne rapporteringsrutinene våre. Vi har ikke gjort en tilstrekkelig grundig vurdering av dette spørsmålet til å si om dette er noe vi på sikt vil komme til å gjøre. Vi vet at spørsmålet om land-for-land rapportering av skatt er et tema som diskuteres blant annet i OECD, og vil følge med på denne diskusjonen. Slik sett kan du si at vi har en avventende holdning. Rent generelt er vi

⁴² Johan Christian Hovland, direktør for kommunikasjon og samfunnskontakt, i e-post datert 31. mars 2011

⁴³ Orklas Årsrapport 2010, <http://www.orkla.no/dav/96435f4ca8.pdf>, side 33

⁴⁴ Johan Christian Hovland, direktør for kommunikasjon og samfunnskontakt, i e-post datert 31. mars 2011

opptatt av at man ved innføring av nye rapporteringskrav gjør en grundig vurdering av informasjonsnyttens i forhold til den administrative belastningen det innebærer for næringslivet.”⁴⁵

Vurdering av Orklas åpenhet om skatt i utlandet: 2

Det er lett å få innsyn i hvor Orkla er til stede. Imidlertid er det vanskelig å få innsyn i både omsetning per land, og ikke minst skatt, som kun oppgis på konsernnivå. Dette bidrar til en svak karakter for Orkla. Det er positivt at konsernet viser en varsom holdning i forhold til såkalte ”skatteparadiser”, men siden vi ikke vet noe om konsernets omsetning i ulike land, er det vanskelig å vite hvor stor eller liten Orklas tilstedeværelse i ”skatteparadiser” faktisk er. Konsernet betegner seg som avventende i forhold til land for land-rapportering, men argumenterer samtidig for at det i dag vil være vanskelig. Holdningsspørsmålene har liten innvirkning på den samlede karakteren, som blir svak.

⁴⁵ Johan Christian Hovland, direktør for kommunikasjon og samfunnskontakt, i e-post datert 31. mars 2011

Acergy (nå: Subsea 7)

Acergy S.A. og Subsea 7 er oppført som det henholdsvis nest og tredje største utenlandske selskaper på Oslo Børs i 2010. Dette gjør dem til det hhv 8. og 11. største selskapet totalt for 2010. Imidlertid ble de to havbunnsingeniør- og konstruksjonsselskapene slått sammen i januar 2011 (sammenslåingen ble kunngjort i juni 2010). Slår man markedsverdien til de to selskapene for 2010 sammen, får vi en total markedsverdi på 72 748,207 millioner NOK. Et slikt tall ville gjort dem til det største utenlandske selskapet på Oslo Børs i 2010, og det femte største blant alle selskaper på Oslo Børs for samme år. Deres separate markedsverdier for 2010 er oppført med hhv 50 306,504 millioner NOK og 22 441,703 millioner NOK.

Det nye selskapet har publisert årsrapport for 2010, der tallene for tidligere Acergy S.A., nå Subsea 7 S.A., blir separert ut. I og med at det er dette selskapet som var det åttende største på børsen i fjor ut fra markedsverdi, er det tallene om Acergy SA som blir presentert her, som presentert i denne årsrapporten. Totalomsetning for Acergy i 2010 var 2 369 millioner USD.⁴⁶

1. Hvilke land og jurisdiksjoner har dere selskaper/datterselskaper i?

Denne informasjonen oppføres regionalt, uten en systematisk oversikt over hvilke land selskapet er i. Dette oppgis også for Acergy og Subsea 7 totalt, altså det nye selskapet. Regionene er, med land som nevnes under hver region i parentes:⁴⁷

- Afrika og Mexicogulven: Angola, Nigeria, Gabon, Kongo, Mexico
- Asia og Midtøsten: Russland, Australia, New Zealand, Japan, Saudi-Arabia, Singapore, Malaysia, Kina
- Brasil
- Nordsjøen, Middelhavet og Canada: Storbritannia, Danmark, Nederland

Ut fra et kart på nettsiden⁴⁸ ser det imidlertid ut til at selskapet er flere steder, men det er vanskelig å si sikkert hvor.

2. Hvor stor omsetning hadde dere i hvert av disse landene i for siste tilgjengelige regnskapsår?

Acergy oppgir total inntekt for egendefinerte territorier, ikke per land.

- Territorium 1: Acergy Northern Europe and Canada ('NEC'). Inkluderer aktiviteter i nord-Europa og Østlige Canada. Kontorer basert i Aberdeen (Storbritannia), Stavanger (Norge), Moskva (Russland) og St. Johns's (Canada). Totalomsetning: 568,1 millioner USD.

⁴⁶ Informasjon hentet fra Subsea 7 sin årsrapport:

http://ww7.global3digital.com/subsea/uploads/frap_anreports/Subsea7SA_2010AnnualReportandFinancialStatements.pdf side 54

⁴⁷ Informasjon hentet fra Subsea 7 sine nettsider: <http://www.subsea7.com/about-us/how-were-organised-1.html>

⁴⁸ Se kart på Subsea 7s nettsider her: <http://www.subsea7.com/about-us/where-we-operate.html>

- Territorium 2: Acergy Africa and Mediterranean ('AFMED'). Inkluderer aktiviteter i Afrika og middelhavsområdet, med hovedkontor i Suresnes (Frankrike). Omsetning: 1 361,4 millioner USD.⁴⁹

3. *Hvor mye skatt betalte dere i hvert av disse landene for det samme året?*

Dette er ikke tilgjengelig, men total samlet skatt er oppgitt til 145,7 millioner USD.⁵⁰

- 4. *Hva slags holdning har dere til virksomhet i lukkede jurisdiksjoner/"offshore financial centres"?*
- 5. *Hva er deres holdning til innføring av land-for-land-rapportering for alle selskaper på Oslo Børs?*

Acergy/Subsea 7 ønsket ikke svare på spørsmålene fra Kirkens Nødhjelp, med følgende kommentar:

"As a public company, quoted on the Oslo Børs Subsea 7 S.A. is required to file regularly various reports and thereby give simultaneous and consistent information to the whole shareholder base of the company. In relation to questionnaire's from shareholders or groups of shareholders, we have taken the view in the past that if we answer to the one questionnaire, we would have to answer to all questionnaires. In addition to the risk of giving inconsistent information given that questionnaires may be differently formulated, it also adds to the company's administrative burden. A particular question would arise as to whether or not the company then to be prudent should update answers already given if anything changes. So, to conclude, we remain fully committed to achieving the highest standards of Corporate Governance and to ensuring transparency in regard our reporting and disclosure, as we believe the observance of those standards is in the best interest of all stakeholders. However, the company's view is that it is not appropriate for the company to respond to this questionnaire, but rather refer to the company's website and its public filings."⁵¹

Det er relevant å nevne at Acergy var et Luxembourg-registrert selskap fritatt for skatt frem til sammenslåingen 1.1.2011. Det luxembourgske loven som ga Acergy skattefritak utgikk 31. desember 2010, og Acergy/Subsea 7 uttrykker bekymring for negative konsekvenser av dette i årsrapporten:

As at November 30, 2010, the Company was a tax exempt 1929 Luxembourg Holding Company. The Luxembourg tax law which provided for a special tax regime for 1929 Holding Companies expired on December 31, 2010. As of January 1, 2011, the 1929 regime ceased to exist and Subsea 7 S.A. became an ordinary taxable Luxembourg company. The Group is in the process of restructuring its affairs to mitigate any potential adverse effects as a result of being subject to Luxembourg's ordinary tax regime. However,

⁴⁹ Informasjon hentet fra Subsea 7 sin årsrapport:

http://ww7.global3digital.com/subsea/uploads/frap_anreports/Subsea7SA_2010AnnualReportandFinancialStatements.pdf side 68

⁵⁰ Informasjon hentet fra Subsea 7 sin årsrapport:

http://ww7.global3digital.com/subsea/uploads/frap_anreports/Subsea7SA_2010AnnualReportandFinancialStatements.pdf side 103

⁵¹ Karen Menzel, Investor Relations Director

*when finalised, the measures actually implemented by the Group may not be sufficient to eliminate all potential adverse effects of the new tax regime, in which case the Group's tax liabilities may increase by amounts that currently cannot be estimated.*⁵²

Vurdering av Acergys/Subsea 7s åpenhet om skatt i utlandet: 1

Acergy får bunnkarakter på bakgrunn av dårlig gjennomsiktighet i forhold til både hvor selskapet er, rapportering av omsetning og skatt i ulike land, i tillegg til avvisende svar på forespørsel. I tillegg har selskapet til nå vært registrert i Luxembourg som et 1929 Luxembourg holding company uten å ha betalt skatt, noe som innebærer at selskapet i praksis har operert i et skatteparadis. Dette, kombinert med lav grad av innsyn, gir selskapet bunnkarakter.

Dersom man ønsker å følge selskapet videre, er det viktig å notere seg at selskapet har fusjonert med Subsea 7 fra 1.1.2011, med det nye navnet Subsea 7.

⁵² Informasjon hentet fra Subsea 7 sin årsrapport:
http://ww7.global3digital.com/subsea/uploads/frap_anreports/Subsea7SA_2010AnnualReportandFinancialStatements.pdf s 63

Gjensidige Forsikring

Gjensidige Forsikring er det niende største selskapet på Oslo Børs. Siste årsrapport viser at resultat før skatt er 3 254 millioner kroner i 2010. Selskapet er den største norske skadeforsikringsaktør i de norske, danske, svenske og baltiske forsikringsmarkedene.⁵³

1. *Hvilke land og jurisdiksjoner har dere selskaper/datterselskaper i?*

Selskapet er til stede i følgende land, utenom Norge: Danmark, Sverige, Litauen, Latvia, Estland.⁵⁴

2. *Hvor stor omsetning hadde dere i hvert av disse landene i for siste tilgjengelige regnskapsår?*
3. *Hvor mye skatt betalte dere i hvert av disse landene for det samme året?*

Gjensidige forsikring oppgir at de ikke rapporterer regnskap for land, men kun samlet for Nordic. Dette inkluderer Danmark, Sverige og de tre baltiske landene. Konsernet oppgir dermed ikke verken omsetning eller skatt for hvert enkelt land. Totale skattekostnader for konsernet var 303,6 millioner NOK i 2010.⁵⁵

4. *Hva slags holdning har dere til virksomhet i lukkede jurisdiksjoner/"offshore financial centres"?*

Gjensidige Forsikring svarer følgende på spørsmålet: "Vår holdning til lukkede jurisdiksjoner blir et litt uaktuelt spørsmål da vi ikke har forretning, eller kommer til å ha forretning, slike steder."⁵⁶

5. *Hva er deres holdning til innføring av land-for-land-rapportering for alle selskaper på Oslo Børs?*

Her svarer Gjensidige Forsikring følgende: "Når det gjelder land-for-land rapportering finner vi det lite hensiktsmessig. Vi rapporterer på markeder (Nordic/Baltikum) og har en styringsstruktur som følger dette, og det er dette som er interessant for våre interessenter (aksjonærer)."⁵⁷

Vurdering av Gjensidige Forsikrings åpenhet om skatt i utlandet: 2

Det var enkelt å finne ut hvilke land Gjensidige Forsikring er i, men ellers preges selskapet av lite gjennomskiktighet med henhold til skatt i utlandet. Selskapet har ikke tall på landnivå verken for skatt eller omsetning. Selskapets negative holdning til land for land-rapportering virker også negativt. Det er interessant å merke seg at selskapet ikke ser på holdning til lukkede jurisdiksjoner som relevant, da Latvia ut den oversikten som ligger til grunn her, kan regnes som et "skatteparadis". Samlet får Gjensidige Forsikring en dårlig karakter.

⁵³ Gjensidiges Årsberetning 2010: <http://feed.ne.cision.com/wpyfs/00/00/00/00/00/14/2C/98/wkr0001.pdf>

⁵⁴ Hentet fra Gjensidiges nettsider: <http://gjensidige.com/web/binary?id=116468>

⁵⁵ Fra Gjensidiges Årsberetning for 2010: <http://feed.ne.cision.com/wpyfs/00/00/00/00/00/14/2C/98/wkr0001.pdf> side 66

⁵⁶ Gjensidiges informasjonsdirektør Øystein Thoresen i e-post datert 29. mars 2011.

⁵⁷ Gjensidiges informasjonsdirektør Øystein Thoresen i e-post datert 29. mars 2011.

Aker Solutions

Aker Solutions er Oslo børs sitt tiende største selskap, og er et industrikonsern som leverer tjenester til energi- og prosessindustrien. Selskapet har omtrent 20 000 mennesker i 21 land. Resultat før skatt i 2009 var 3 208 millioner NOK.⁵⁸

1. *Hvilke land og jurisdiksjoner har dere selskaper/datterselskaper i?*

I årsrapporten for 2009 oppgir Aker Solutions at de er til stede i 31 land, i tillegg til Norge: Australia, Belgia, Brasil, Canada, Chile, Kina, Kypros, Danmark, Finland, Frankrike, Tyskland, India, Indonesia, Irland, Kasakhstan, Malaysia, Mauritius, Mexico, Nederland, Nigeria, Peru, Puerto Rico, Saudi-Arabia, Singapore, Sør-Afrika, Sør-Korea, Spania, Sverige, Thailand, Storbritannia, Forente Arabiske Emirater og USA.⁵⁹ Konsernet opplyser at virksomhetene i Chile, Peru og Sør-Afrika siden er blitt solgt til et amerikansk selskap ved navn Jacobs.⁶⁰

2. *Hvor stor omsetning hadde dere i hvert av disse landene i for siste tilgjengelige regnskapsår?*

3. *Hvor mye skatt betalte dere i hvert av disse landene for det samme året?*

Aker Solutions oppgir ikke skatt på landnivå, men på regionnivå. Nedenfor er tall oppgitt for 2009.^{61 62}

Land/region	Driftsinntekter for 2009 i millioner NOK	Direkte skatt for 2009 i millioner NOK
Norge	20 615	50
Europa	8 412	276
Nord-Amerika	8 559	68
Sør-Amerika	Driftsinntekt oppgis ikke for Sør-Amerika	85
Asia	11 653	394
Øvrige regioner/andre land	4 838	4
Sum	54 077	877

4. *Hva slags holdning har dere til virksomhet i lukkede jurisdiksjoner/"offshore financial centres"?*

På dette svarer Aker Solutions følgende: "Vi benytter oss i utgangspunktet ikke av lukkede jurisdiksjoner. Dersom vi likevel må forholde oss til dem vil vi sørge for transparens rundt evt transaksjoner".⁶³

5. *Hva er deres holdning til innføring av land-for-land-rapportering for alle selskaper på Oslo Børs?*

⁵⁸ Fra Aker Solutions Årsrapport for 2009:

<http://www.akersolutions.com/Documents/Investors/Annual%20reports/%c3%85rsrapport%202009.pdf>

⁵⁹ Fra Aker Solutions Årsrapport for 2009:

<http://www.akersolutions.com/Documents/Investors/Annual%20reports/%c3%85rsrapport%202009.pdf>

⁶⁰ Endre Johansen, *vice president, corporate communications*, Aker Solutions, i e-post datert 4. april 2011

⁶¹ Fra Aker Solutions Årsrapport for 2009:

<http://www.akersolutions.com/Documents/Investors/Annual%20reports/%c3%85rsrapport%202009.pdf>

⁶² Endre Johansen, *vice president, corporate communications*, Aker Solutions, i e-post datert 4. april 2011

⁶³ Endre Johansen, *vice president, corporate communications*, Aker Solutions, i e-post datert 4. april 2011

På dette svarer Aker Solutions følgende: "Vi følger i dag IFRS' internasjonale rapporteringsformater, og har ikke tatt stilling til hva land-for-land rapportering innebærer og kan medføre. Det er likevel viktig at vi ikke offentliggjør konkurransesensitiv informasjon som gjør at konkurrenter, som ikke rapporterer på samme detaljnivå, kan utnytte dette til sin fordel."⁶⁴

Vurdering av Aker Solutions åpenhet om skatt i utlandet: 3

Det framgår tydelig fra årsrapporten hvilke land Aker Solutions er til stede i. Dette teller positivt. Konsernet oppgir verken skatt eller omsetning på landnivå, men på regionnivå. Dette er bedre enn ingenting, men likevel ikke tilfredsstillende ut fra våre kriterier. Dette bidrar til en svak karakter. Informasjonen er imidlertid lett tilgjengelig via årsrapporten. Svarene på holdningsspørsmålene bidrar verken spesielt negativt eller positivt.

⁶⁴ Endre Johansen, *vice president, corporate communications*, Aker Solutions, i e-post datert 4. april 2011

Konklusjon

Et hovedfunn i denne rapporten er at vi ikke vet hvor mye de største selskapene på Oslo Børs betaler i skatt til utenlandske myndigheter, eller hvor stor omsetning de har. Statoil skiller seg positivt ut ved å oppgi disse tallene for hvert enkelt land de opererer i, i tillegg til andre nøkkeltall for landene, som investeringer, lønn og antall ansatte. For de fleste øvrige selskapene går det greit å finne ut av hvilke land de er i (dette gjelder imidlertid ikke alle). Men tall for omsetning og skatteinnbetaling på landnivå er vanskelig tilgjengelig, og for de fleste selskapene er tall på skatteinnbetalinger ikke tilgjengelig på landnivå.

Vi understreker at de to største selskapene på Oslo Børs som ikke er norskregistrerte (Acergy [nå Subsea 7] og Seadrill), er registrert i to land som regnes som såkalte "skatteparadis", der de til nå har vært nullskatteyttere. Dette, kombinert med at disse selskapene ga liten grad av innsyn i forholdene som det er blitt spurt etter i denne rapporten, har gitt disse selskapene lav score i forhold til grad av gjennomsiktighet med henhold til skatt. Dette funnet kan antyde at når selskaper flytter hovedkontor ut av Norge, kan det gå ut over innsynet i virksomheten. Imidlertid er utvalget her altfor lite til at man kan konkludere endelig på dette. Kirkens Nødhjelp mener at "skatteparadis gjør det mulig for selskaper, organiserte kriminelle og privatpersoner å unndra seg beskatning, både lovlig, gjennom aggressiv skatteplanlegging, og ulovlig gjennom skatteunndragelse."⁶⁵ Det at selskaper på Oslo Børs har hovedkontor på steder som regnes som skatteparadis, er dermed i seg selv kritikkverdig.

Jevnt over sier selskapene at de er negative til såkalte skatteparadiser. Mange av dem har likevel tilstedeværelse slike steder. Dette kan ha en rekke ulike årsaker, som vi har valgt å ikke gå inn på innenfor rammene av denne rapporten. Selskapene har ulike holdninger til land for land-rapportering. Men det at enkelte selskaper er positive, antyder at slik rapportering burde være fullt mulig for selskaper å gjennomføre. Statoil mener endog at det er ønskelig.

Den gjennomgående mangelen på gjennomsiktighet som er vist i denne rapporten, gjør det vanskelig å vite hvorvidt et selskap oppfyller sine skatteforpliktelser når det opererer i utlandet. Mangelen på regnskapskrav om hvor mye skatt selskaper betaler på landnivå, muliggjør dette. Dette synliggjør at det kan være et behov for en regnskapsstandard som inkluderer innsyn i skattebetaling og omsetning i det enkelte land. Et eksempel på dette kan være land for land-rapportering.

⁶⁵ *Regjeringen mister initiativet*. Kronikk i Klassekampen 18. mars 2011
<http://www.kirkensnodhjelp.no/Aktuelt/Kronikker/regjeringen-mister-initiativet/>